Exkurze v Muzeu Studené války a Protivzdušné obrany

Bunkr-Drnov

Dne 15.9.2024 se členové našeho spolku Letci-Žatec zúčastnili návštěvy unikátního muzea významně spojeného s činností systému někdejší protivzdušné obrany Československa a krátce České republiky tak, jak fungovala do první poloviny 90.let.

Současné muzeum Studené války a Protivzdušné obrany „Bunkr-Drnov“ se nachází nedaleko Slaného u obcí Zvoleněves a Podlešín. Jedná se o zachovalý a velmi rozsáhlý vojenský areál, kde je v rámci muzea zpřístupněna pouze určitá část. Hlavní zajímavost pro návštěvníka ovšem představují zodolněné podzemní prostory, které jsou určeny k autonomní činnosti celého komplexu během uvažovaného jaderného napadení v případě války.

Areál byl předán do užívání čs. armádě v roce 1985 v rámci akce „Dostavba“. V době aktivní činnosti tohoto vojenského komplexu, který byl podřízen pod velení 3.divize PVOS, s velitelstvím v Žatci, měl Drnov vedle dalších útvarů zodpovědnost za zabezpečení PVO na nejpravděpodobnějším náletovém směru Karlsruhe-Praha-Ostrava a Bayreuth-Praha.

Ve Slaném-Drnově bylo od roku 1985 umístěno velitelství 71.protiletadlové raketové brigády spolu se svým zodolněným společným podzemním stanovištěm. Tato brigáda měla pod svým velením 20 protiletadlových raketových oddílů vyzbrojených postupně raketami SA-75M Dvina, S-75M Volchov a S-125M Něva, rozmístěných na různých místech, v západní části republiky a v okruhu kolem Prahy, což bylo nejmohutnější uskupení protiletadlových raketových zbraní na našem území. Pod tuto brigádu dále spadala Protiletadlová raketová skupina VEGA Dobříš o třech raketových oddílech s protiletadlovými raketami dlouhého dosahu S-200 V a od roku 1990 též nejmodernější protiletadlový raketový systém S-300PMU-1 v počtu 12 odpalovacích zařízeních u jediného 2. protiletadlového raketového oddílu Kačice.

Dále zde byl umístěn 56.radiotechnický prapor a jeho místní 560.radiotechnická rota a po reorganizaci navazující 56.skupina radiolokačního průzkumu a uvědomování. Zrušena ke-konci roku 1993. V neposlední řadě zde bylo naváděcí stanoviště 3.velitelského stanoviště 3.dPVOS a to NS 5 a jako další zde působila rota AVS PORI pro systém SENĚŽ-E.

Ve Slaném-Drnově byl instalován, v návaznosti na zavedení raketového systému dlouhého dosahu S-200 VEGA, v roce 1985 automatizovaný systém velení SENĚŽ-E. Výhoda tohoto systému byla možnost jeho umístění přímo v podzemním velitelském stanovišti. Část aparatury byla přímo v sále bojového velení a část v přilehlých podzemních prostorech. Pro porovnání dosavadní automatizované systémy ASURK-1ME a VEKTOR-2VE se do té doby nacházely nechráněné na volné ploše na stanovišti v Praze na Vidouli.

Systém SENĚŽ-E byl schopen v automatizovaném režimu řídit 17 palebných oddílů včetně 4 oddílů zmíněného komplexu S-200 a dvou technických oddílů. V jeho možnostech bylo sledovat až 81 vzdušných cílů, včetně 10 letounů-rušičů, pohybujících se při rychlostech do 4500 km/h do výšky 40 km a vzdálenosti 1600 km. Vše ovšem záleželo na součinnosti prostředků radiotechnického vojska. Dále byl přístrojově schopen navádět šest stíhacích letounů typu Mig-21/23/25 na stejný počet cílů.

Od devadesátých let minulého století začaly být útvary na Drnově reorganizovány a postupně rušeny a posledními útvary PVO zde působícími byla 46. skupina radiolokačního průzkumu a uvědomování se svým velitelským stanovištěm, provozní a spojovací rotou a 460.střediskem radiolokačního průzkumu. Vše zrušeno ke konci roku 1994. Dále zde byla 41.protiletadlová raketová brigáda se svou místní 4.protiletadlovou raketovou skupinou Drnov vyzbrojenou dvěma komplety systému blízkého dosahu S-125 Něva. Jednotka byla zrušena v roce 1997.

Tolik stručně něco málo informací o historii objektu, který jsme přijeli navštívit.

V deštivém počasí dne 15. září roku 2024 se nás několik členů našeho spolku sešlo u hlavního vstupu do muzea, na čas před zahájením prohlídky ve 14.00 hodin. Již při příjezdu bylo patrné, jak dobře byla v době budování kasárenského komplexu zvolena lokalita jeho umístění. Objekt je velice dobře umístěn v přírodním terénu a ze všech stran těžko postřehnutelný. Prohlídku jsme tedy zahájili se zdejším mladým průvodcem, který nás stručně seznámil s objektem a následně jsme postupovali do podzemní části.

Zde jsme byli podrobně seznámeni s fungováním a zabezpečením této fortifikace. Něco málo jsme se dozvěděli o průběhu stavby tohoto zařízení, které bylo v květnu 1985 předáno do užívání tehdejší ČSLA. Nezbývá než-li smeknout a uznat obrovský um všech, kteří se na této promyšlené a kvalitní stavbě podíleli a uvedli ji do provozu.

Navštívili jsme podzemní naftové hospodářství, strojovnu diesel-agregátů, kotelnu, dekontaminační smyčku a automatickou tlakovou stanici. Měli jsme možnost vidět filtro-ventilaci, protitlakové uzávěry, vodárnu, sklad tlakových lahví a další funkční technické uzly nezbytné pro autonomní fungování podzemního objektu v případě jaderné války. Zaujala nás dobově vybavená ARMA s kuchyní a s tím poplatnými reáliemi. Logicky jsme se nemohli dostat úplně všude a všechno vidět, ale každému z nás bylo jasné, že se jedná o ohromné a celkem udržované podzemní prostory.

To nejzajímavější z celé prohlídky ovšem přišlo na závěr. Jednak jsme mohli vidět expozici raketové techniky v podobě protiletadlových raket S-75, S-125, S-200 a vojskové OSA-AKM, Strela-2 a 2K12 systému KUB, která jako jediný typ dosud slouží jako nejvýkonnější PVO raketa v naší armádě. Dále množství agregátů z raket a částí raketových motorů.

Nastalo velké finále a my si mohli prohlédnout to hlavní a tím byl sál bojového velení s množstvím komunikační a zobrazovací techniky. Byla zde osvícená tabla situačního povědomí, různé planžety vzdušné situace a tabule s volacími znaky a povelovými hesly v případě poplachu. Jednotlivá stanoviště operátorů a dalších specialistů. Z celého prostoru sálala zvláštní tajemná atmosféra s vědomím, že to kdysi bylo náročné pracoviště s obrovskou odpovědností. Zajímavostí byla nástěnná malba československých Migů-29 v nereálné kamufláži s nápisem VZDUŠNÝ PROSTOR UBRÁNÍME.

Bohužel náš průvodce už zřejmě nedisponoval tolika informacemi o funkci, dění a režimu tohoto velmi zajímavého podzemního pracoviště oproti svým vědomostem v předchozí prohlídce technického zabezpečení. Část z nás jakožto někdejší vojenští profesionálové z letiště Žatec, s určitým povědomím o PVO, by jistě uvítala průvodce-pamětníka či přímého bývalého pracovníka ze zdejších prostor. Pak by tato prohlídka zcela jistě nabrala jiných rozměrů.

Ale i tak tato návštěva byla pro nás velmi přínosná a nezbývá než uznat úsilí a práci zdejších nadšenců kteří toto muzeum provozují a udržují plus je třeba si uvědomit o jak veliké a rozsáhlé prostory vlastně jde. Patří jim náš veliký dík.

Naší velkou výhodou bylo, že jsme s sebou v naší skupině měli našeho člena Václava Uldricha, někdejšího operativce vojenské kontrarozvědky, který měl tu možnost být u počátků provozu celého komplexu Drnov. A Václav nám doplnil a upřesnil množství informací o zdejším objektu. Možná, že by tam mohl dělat i on průvodce na plný úvazek v rámci jeho znalostí daného místa.

Bohužel vlivem počasí nebyla možnost delší prohlídky venkovní expozice a přilehlého kasárenského areálu. I tak však tato návštěva byla pro nás velice zajímavá a nezbývá než poděkovat všem, kteří se na realizaci tohoto výletu podíleli a také všem zúčastněným.

Závěrem v mysli zůstává úvaha o tom, jak jsme na tom jako stát s protivzdušnou obranou strategických míst a obydlených aglomerací dnes v roce 2024, kdy jediným raketovým útvarem PVO v našem státě je 25.protiletadlový raketový pluk „Tobrucký“ ve Strakonicích. Tento pluk je vyzbrojen jedním raketovým oddílem samohybných modernizovaných sovětských raket systému 2K12 KUB krátkého výškového dosahu (7000 m), který má být nahrazen izraelským systémem SPYDER a dále jedním oddílem RBS-70 velmi krátkého dosahu...